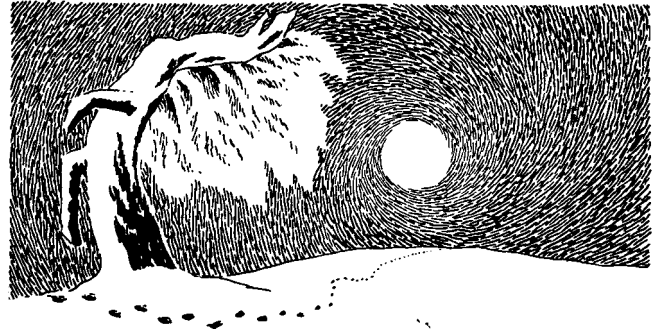

ELSŐ FEJEZET

A HÓLEPTE NAPPALI

Az ég szinte koromsötét volt, csak a hó ragyogott kéken a holdfényben. A tenger jégtakaró alatt szunnyadt; a földben, a gyökerek közt manónépség álmódott a tavaszról. De hát tavaszig még sokat kell aludni, hiszen a tél még csak alig lépett be az új esztendőbe.

Ahol a völgy szelíd ívben a hegy felé kanyarodott, egy hófödte ház állt. Olyan volt, mint egy furcsa hőtörasz. Nagyon elhagyatottnak látszott. Közeliében szénfeketén kanyargott a jégtömbök között egy folyó, melyet az áramlás egész télen megóvott a jégpáncéltól. Ám a hídon sehol egy lábnyom, és a szél emelte hóbarikádok is érintetlenül tornyosultak a ház körül.

Odabent azonban jó meleg volt. A pincében a kályha tőzeggel megrakva duruzsolt. A hold bekan-

dikált az ablakon, és megvilágította a télire fehér védőhuzattal letakart bútorokat meg a tüllel beborított csillárt. A nappaliban a ház legnagyobb cserépkályhája körül a mumincsalád aludta téli álmát.

A muminok átalusszák a telet – egészen novemberből ápriliséig. Minden ősük így tett, s ez a szokás nemzedékről nemzedékre hagyományozódott. Mindannyiójuk bendője degeszre volt tömve fenyőbefőtellel, akárcsak őseiknek volt, és ágyaik mellett gondosan előkészítve sorakoztak a tavaszvárás reményében összegyűjtött fontos holmik: ásók, nagyítolencsék, szélmérők, iránytűk és más effélék.

Várakozással teli békés csönd honolt.

Valaki sóhajtott egyet, és még mélyebbre fúrta magát a paplanok és párnák közt.

A Hold azonban addig-addig pásztázta a hintaszékeket és a társalgó asztallapját, mígnem egy fénysugár az ágy sárgaréz gombjain megperdülve éppen Muminbocs arcába világított.

És ekkor valami olyasmi történt, ami soha, mióta az első mumin téli álmra hajtotta fejét. Muminbocs felébredt – és nem bírt visszaaludni.

Bámulta a teliholdat és az ablakrácsokon megülő hóhalmocskákat. Hallgatta, hogyan mormol a kályha a pincében, és egyre éberebbé vált – no meg egyre kíváncsibbá.

Végül fogta magát, felkelt és odacsoszogott Muminmama ágyához. Óvatosan meghuzigatta a fülét, ám erre Muminmama – ahelyett, hogy felébredt volna – még jobban összegömbölyödött a takaró alatt.

– Ha még anya sem ébred fel, akkor a többiekkel kár is próbálkoznom – gondolta Muminbocs, és elindult körülnézni a titokzatos házban.

Az órák már réges-régen megálltak, mindent vékony porréteg borított. Az asztalon még őszi ott maradt egy levesestányér, benne némi fenyőbefőtellel. A csillár halkán csilingelt egyet a tüll alatt.

Muminbocs félni kezdett. Megállt az őt körülölelő sötétségben, ahová már nem értek el a Hold sugarai. Borzasztóan kicsinek és elhagyatottak érezte magát.

– Anyaaaa! Ébredj fel! – kiabálta Muminbocs Muminmama takaróját cibálva. – Fenekestül felfordult a világ!

Ám anya nem ébredt fel, csak kicsit nyugtalanabban és gondterheltebbé váltak nyárról szőtt álmai. Nem volt mit tenni: Muminbocs odavackolta magát anya ágya mellé a szőnyegre, s felkészült a hosszú téli éjszakára.

Hajnaltájt a tetőt borító hóréteg megcsúszott kissé, majd elszántan nekiiramodott az ereszpárkánynak, hogy aztán puhán szétterüljön lenn a földön.

Így történt, hogy az ablakokat mind betemette a hó, és csak halvány, szürke derengés szűrődött át az üvegeken. A nappali még sokkal valóságosabbnak tetszett, mint azelőtt: mintha mélyen a föld alatt lett volna!

Muminbocs hosszasan hegyezte a fülét, aztán fölkapcsolta az éjjeli lámpát. Halkan a kredenchez lépett, hogy elolvassa Vándor tavaszváró levelét. Az a szokásos helyén volt, a tajtékból faragott kis villa-

mos alatt, szakasztott úgy, mint Vándor előző évi levelei, amelyeket rendszerint novemberben írt, mielőtt nekivágott volna a déli tájaknak.

Először is a Vándor nagy, gömbölyű betűivel írt megszólítást olvasta el.

„Halihó, pajtás!”

A levél elég rövid volt.

„Aludj jól – és ne aggódj! Tavasz első napján újra itt leszek nálatok! Amíg vársz rám, kezdj gátépítésbe a folyón! Szeretettel: Vándor”

Muminbocs jó néhányszor átolvasta a levelet, míg nem a gyomra elkezdett korogni, jelezve, hogy éhes.

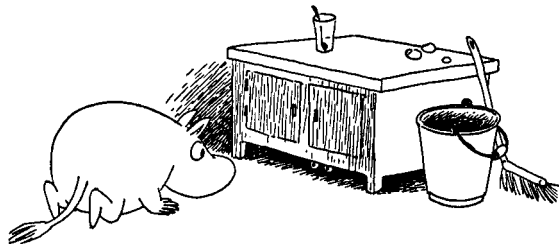
Kiment a konyhába, amely mélyen a hó alatt tángott szokatlan rendben, ám barátságtalanul és kopáran. Az éléskamra kongott az ürességtől. Nem volt ott más, csak egy megbontott üveg áfonyaszörp – és egy száraz kenyérvég.

Muminbocs lekuporodott az ebédlőasztal alá, és Vándor levelét olvasgatva nekilátott a majszolásnak. Aztán hanyatt feküdt, és hosszasan nézegette az asztal alatti négyszögletű fahasábokat. A házban süket csönd honolt.

– Halihó, pajtás – suttogta Muminbocs. – Aludj jól, és ne aggódj! Tavasz első napján – és ezt már kicsit hangosabban mondta, míg végül már teli torokból énekelte – itt vagyok nálad! Itt vagyok újra, és tavasz van, és meleg, itt leszek majd veled – vándorolunk, bandukolunk, hajjajaj...

Ám hirtelen elnémult. Észrevett ugyanis egy szempárt, mely őt figyelte a mosogatószekrény alól. Rámereedt ő is, de egy szót sem bírt kinyögni. A szemek egyszerre eltűntek.

– Várj! – kiáltotta Muminbocs. Négykézláb odamászott a mosogatószekrényhez, és halkán dűnyögni kezdett.

– Gyere, gyere csak! Ne félj, nem bántalak. Gyere vissza!

De bárki volt is a mosogatószekrény alatt lakó lény, nem jött vissza. Muminbocs katonákat tördelt a száraz kenyérből, és szép sorban kirakta őket a padlóra. Az áfonyaszörpöt is melléjük tette.

Aztán visszatért a nappaliba, ahol a kristályok szomorú csilingelése fogadta.

– Elmegyek innét – mondta szigorúan Muminbocs a kristálycsillárnak. – Unlak mindnyájatokat. Elmegyek Vándor után délre!

Megpróbálta kinyitni a bejárati ajtót, ám az be volt fagyva. Nyüsztítve rohant ablaktól ablakig, de hiába, azok is befagytak. Akkor szegény, magányos Muminbocs főlzaladt a padlásra, kinyomta a tetőablakot, és kilépett a háztetőre.

Hideg levegő zúdult rá. Sóhajtott egyet, ám ugyanabban a pillanatban megcsúszott a lába, és leszánkázott a háztetőn... Így pottyant bele Muminbocs egy veszélyes és új világba – és süllyedt bele életében először egy hókupacba.

A hó kellemetlenül szurkálta bársonyos bőrét, de egyszersmind új, ismeretlen illatot árasztott, mely minden eddigi szagnál komolyabb volt, sőt, talán még egy kicsit ijesztőbb is. Tény, hogy az álom utolsó morzsáit is kisöpörte Muminbocs szeméből, kíváncsivá téve őt. Szürke félhomály borult lágyan a völgyre, mely nem volt többé zöld, mint tavasszal, hanem fehér. Minden, ami máskor mozgott, most mozdulatlan volt. Minden zszibongás tovatűnt. Ami szögletes volt, az gömbölyű lett.

– Hát ez a hó – suttogta Muminbocs. – Anya már hallott róla.

Közben Muminbocs fázós bőre észrevétlenül elhatározta, hogy szép lassan bundát növeszt, melyre szükség is van télen. Természetesen hosszú és keserves küzdelem állt még előtte, de a döntés megszületett, és ez a fontos!

Ezalatt Muminbocs nagy ügyel-bajjal bukdácsoló előre a hóban, mígnem elérkezett a folyóhoz. Ugyanaz a folyó volt, amely nyáron vidáman és ragyogón csobogott át Muminbocs kiskertjén, de mégis, mintha most egészen más lett volna. Ridegen feketéllett, s ahhoz az új világhoz tartozott, amelyben Muminbocs olyan idegenül mozgott.

Biztonság kedvéért megnézte a hidat és a postaládát is. A helyükön voltak. Felemelte a postaláda fedelét – de egy elszáradt falevélen kívül semmi sem érkezett a címükre.

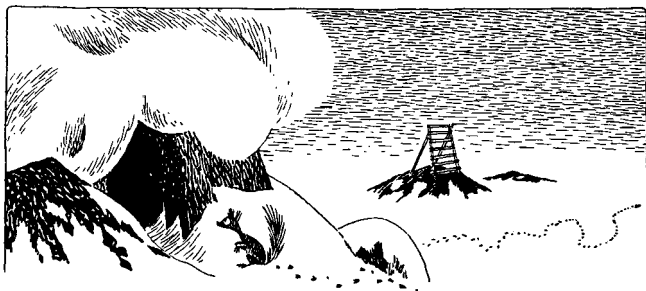
Ekkorra már hozzászokott a tél illatához, mely nem keltette fel többé kíváncsiságát.

Ránézett a jázminbokorra, amelynek az ágai csupaszon meredeztek összevissza.

– Meghalt! – gondolta elborzadva. – Az egész világ meghalt, amíg aludtam! Ez a világ valaki másé, akit nem ismerhetek – talán a Jégréme –, mert hogy ez a világ nem muminbocsoknak termett, az biztos.

Egy pillanatig habozott. Aztán mégis úgy érezte, hogy ennél a világnál csak az rosszabb, ha egyedül van ébren a házban, míg körülötte a többiek alsznak. Így indult el Muminbocs a hídon át a domboldal irányába, hogy a muminok közül elsőként hagyja lábnyomait maga mögött a hóban. Egészen apró, de tántoríthatatlan lábnyomok voltak, melyek a fák között egyenesen délnek tartottak.

MÁSODIK FEJEZET

AZ ELVARÁZSOLT FÜRDŐKABIN

A tenger irányában egy kis mókus ugrabugrált nyugat felé a nagy hóban, hol erre, hol arra. Apró és butácska mókus volt, aki magára csak úgy gondolt, mint „a mókusra, akinek szép farka van”.

Egyébként nem gondolkozott gyakran, és akkor sem túl hosszan. Jobbára csak tapogatózott és szaglászott. Most éppen azt érezte, hogy fészkében a derékalj kezd keménnyé válni, és jó volna odakint új szalmát gyűjtögetni bele.

Olykor-olykor elmotyogta magában, hogy „derékalj” – hogy el ne felejtse, mit is keres. Mint mondtam, elég butuska, és hozzá még nagyon feledékeny is volt ez a mókus.

Ide-oda ugrándozott hol a fák között, hol a jégen, beledugta az orrát a hóba, nézegette az eget, majd megrázta a fejét és tovább ugrált.

Végül egy odúhoz ért, és persze oda is beszaglászott. Annak rendje s módja szerint bele is pottyant, úgy, hogy még a derékaljról is megfeledkezett. A far-

kára ült, és azon kezdett töprengeni, hogy nevezhetnék akár olyan mókusnak is, akinek szép a bajsza.

Az odú padlójára – az ajtónyílást elfedő hótörleszt mögé – szalma volt vetve. A szalmában egy papundeclidoboz állt furcsamód.

– Micsoda csoda! – mondta meglepődve a mókus. – Ez a doboz nem volt itt régebben. Valami nincs rendben: vagy az odúm tévedt el, vagy én tévesztetem el a házszámot. Bár nem hinném... – gondolta.

A dobozról lefejtette a csomagolást, majd kinyitotta a fedelét, és beledugta a fejét. Az orrához valami kellemes, puha, meleg dolog ért. Erről egyszerre eszébe jutott a saját vacska és benne a derékalj. Apró, éles fogaival belerágta magát a puha anyagba, és előhúzott belőle egy gyapjúpamacsot.

Egyik pamacsot cibálta elő a másik után, tele volt az öle gyapjúval, de ő csak dolgozott mind a négy mancsával egyre vesztebbül. Nagyon elégedett és nagyon boldog volt.

Csakhogy hirtelen valaki megpróbált beleharapni a mancsába! Villámgyorsan kipenderült a dobozból, tétovázott egy pillanatig, hogy mit is csináljon, ám végül kíváncsisága győzött a félelmén.

Bozontos üstök bukkant elő a dobozból.

– Normális vagy?! – rivallt rá a borzas fej tulajdonosa, aki nem volt más, mint Varkocs.

– Nem tudom. Nem hinném – válaszolta bizonytalanul a mókus.

– Na, most aztán szépen felébresztettél! – folytatta szigorúan Varkocs. – És még a hálósákomat is megetted! Mégis mit gondoltál?

A mókus annyira megijedt, hogy a derékalj ismét kiment a fejéből.

Varkocs fújt egy nagyot, és kimászott a papundeklidobozból. A fedelét visszaigazgatta, hogy nővére tovább aludhasson, és elindult, hogy szemügyre vegye, mi is az a hó.

– Vagy úgy! Hát így néz ki! – mondta. – Hogy mit ki nem találnak! – azzal tüstént gyúrt egy hógolyót, és hozzávágtá a mókushoz.

Aztán Varkocs nekiindult, hogy felfedezze a tél titkait. Először megcsúszott a jeges domboldalon, és – bumm! – elesett.

– Ahá! – mondta fenyegetőleg Varkocs. – Szóval így állunk?!

Maga elé képzelte lencsirokonságát, amint égnek meredő lábakkal szánkáznak a jégen, és ettől rögtön jókedvre derült. Felnézett a hegyre, és eltöprengett.

– Ohó! – hümmögte, és nadrágféken száguldva lesiklott a meredek domboldalon. Megállíthatatlanul csúszott a távolban csillogó jégmezők felé.

Vagy hatszor megismételte ezt, mikor észrevette, hogy fázik a pocakja. Akkor Varkocs visszabújt az odúba, és kiborította nővérét a papundeklidobozból. Igaz ugyan, hogy sosem látott még szánkót, de megsejtette, hogy a papundeklidobozokat jobb célok érdekében is fel lehet használni.

És hogy a mókussal mi lett? Ült az erdőben, s zavarodottan fürkészte a fákat. Ha levágták volna a farokbojtját, sem tudott volna visszaemlékezni, melyik fában is lakott, és hogy tulajdonképpen miért mászott ki az odújából.

Mire a sötétség sűrűsödni kezdett a fák közt, Muminbocs még mindig délnek baktatott. Tappancsai minden lépésnél mélyre süppedtek a hóban, ami cseppet sem volt olyan izgalmas, mint eleinte.

Az erdő csöndes volt és mozdulatlan. A fák ágairól olykor-olykor hókupacok zúdultak a földre. Ilyenkor a gallyak himbálóztak egy pillanatig, majd újra élettelenységbe dermedt minden.

– Az egész világ téli álmat alszik – gondolta Muminbocs. – Egyedül én vagyok ébren, és bolyongok

időtlen időkig, mígnem jégtömbbé fagyok, hogy senki ne emlékezzék rám...

Az erdő egyszerre kettényílt: a mélyben újabb völgy terült el. A túloldalon megpillantotta a Holt-hegységet, melynek ormai dél felé hullámzotak egyre távolabbra, amíg a szem ellát.

Muminbocs most kezdett csak el istenigazában fázni. Az esti sötétség egyre följebb kúszott a völgyből, és mind előrébb mászott a jeges hegygerincen. A hó amarra éles, fehér fogakként hasított bele a fekete szirtekbe. Fekete-fehér köntöst öltött a vidék.

– Amott, a hegyek mögött lehet Vándor. Tán éppen üldögél, és közben narancsot falatozik – mondta magában Muminbocs. – Ha tudnám, hogy ő is tudja, hogy miatta kapaszkodom fel a hágókon, akkor fel is bírnék kapaszkodni rájuk. De egyedül nem megy.

Muminbocs megfordult, és lassan elindult visszafelé a saját lábnyomaiban lépkedve.

– Felhúszom otthon az összes órát – gondolta. – Hátha egy kicsit gyorsabban jön meg így a tavasz. És még az is előfordulhat, hogy valaki felébredne arra, ha mondjuk el találnék ejteni egy nagyobb dolgot, ami ripityára török.

Ám tudta, hogy senki sem fog felébredni.

És ekkor történt valami: apró lábnyomok kereszték az övéit. Megállt, és hosszasan figyelt. Egy élőlény járhatott az erdőben úgy fél órája. Még nem lehet messze. A nyomok a völgy felé vezettek. Annak a másik élőlénynek kisebbnek kell lennie Muminbocsnál, hiszen a tappancsai alig süppedtek be a hóba...

Muminbocsot forróság öntötte el a füle hegyétől a farka bojtjáig.

– Várj! – kiáltotta. – Ne hagyj itt! – nyöszörögve botorkált a hóban. Egyszerre tört rá a sötétség és az elhagyottság.

A félelem már ott motoszkált benne, mióta fölérte a szunnyadó házban, de csak most rontott rá igazán.

Nem kiáltozott többé, mert félt, hátha válasz érkezik rá. Földre szegezett tekintettel ment csak a nyomokat figyelve, melyek alig látszóttak a sötétben. Csúszva-mászva, vinnyogva vánszorgott előre.

Hirtelen világosságot pillantott meg: egy egészen kicsi lángocskát, mely melegen pislákkolt és pirosan izzott át az erdő sűrűjén.

Muminbocs nagy megnyugvást érzett. Elfelelte a lábnyomokat, és csak ment szép lassan előre, míg meg nem látta a hóba állított viaszgyertyát, mely köré valaki kupolát épített hógolyókból. A hógolyók áttetszők voltak, enyhén pirosas-sárgás színben játszadoztak, szakasztott úgy, mint az éjjeli lámpa ernyője a muminlakban.

A lámpás túloldalán egy hókupac közepébe vájt kényelmes gödörben heverészett valaki. A téli égboltot nézte, és közben fütyült. Nagyon halkán, de mindenesetre mégiscsak fütyörészett.

– Mi ez a dal? – kérdezte tőle Muminbocs.

– Semmi különös. Magamról költöttem magamnak – hallatszott a gödörből. – Egy nóta Antan-Ténuszról, aki a hólámpást készítette. De a refrénje egész másról szól.

– Értem – bólintott Muminbocs, és letelepedett a hóba.

– Nem érted – mondta Antan-Ténusz barátságosan, és felemelkedett, éppen annyira, hogy láthatóvá vált piros-fehér csíkos kiskabátja. – Merthogy a refrén olyan dolgokról szól, amelyeket nem lehet megérteni. Alkalmasint az északi fényre gondolkodok. Nem tudni, vajon tényleg létezik-e, vagy csak a szemünk káprázik. Semmiben sem lehetünk biztosak, és ez nagyon megnyugtató.

Visszaereszkedett a gödörbe, és ismét az égboltot kezdte kémlelni, mely már teljesen besötétedett.

Muminbocs fölneézett, és megpillantotta az északi fényt, amit még mumin, mióta világ a világ, nem látott előtte. Kéken és fehéren villózott, sőt egy kicsit tán zölden is, s behálózta az eget hosszú, táncoló ráncaival.

– Szerintem tényleg létezik – suttogetta.

Antan-Ténusz nem felelt. Odamászott a hólámpához, és kivette belőle a gyertyát.

– Ezt hazavisszük magunkkal, mielőtt jönné a Jég-rém, és kioltaná.

Muminbocs helyeslőleg bólintott. Csak egyszer látta a Jégrémet, régen, egy augusztusi éjszakán. A rém csak ült, jéghidegen és szürkén az orgonabokrok árnyékában, és merőn nézte őket. Ámde tekintetétől megfagyott bennük a vér.

Miután a szörny elsompolygott, a föld jéggé dermedt a helyén.

Muminbocs a télre gondolt. Hátha attól van a tél, hogy tízezer jégrém egyszerre telepszik rá a világra! De elhatározta, hogy erről csak akkor fog beszélni, ha jobban összeismerkedett Antan-Ténusszal.

Ahogy a hegyoldal felé igyekeztek, a völgy kivilágosodott. Muminbocs észrevette a Holdat, amint fölkel az égre.

A muminlak elhagyatottan szunnyadt a híd mögött. Antan-Ténusz nyugatnak fordult, és a csupasz gyümölcsösnek vette útját.

– Itt nyáron minden almával volt tele – jegyezte meg Muminbocs készségesen.

– De most hóval van tele – felelte Antan-Ténusz egykedvűen, és folytatta útját előre.

Az árnyak ölelte tengerparthoz értek. Végigbotorkáltak a keskeny mólón a fürdőkabinig.

– Mindig itt ugrottam be a vízbe – mondta Muminbocs csöndesen, miközben a jégbe fagyott, sárgás nádcsomókat nézte. – A tenger meleg volt, én pedig kilenc tempót is tudtam a víz alatt úszni.

Antan-Ténusz kinyitotta a fürdőkabin ajtaját. Belépett, és a gyertyát a kör alakú asztallapra állította,

arra az asztalra, melyet Muminpapa évekkal ezelőtt halászott ki a tengerből.

Minden változatlan volt a család nyolcszögletű kis kabinjában. A csomók a falak megsárgult deszkáiban, az ablakok piros és zöld táblái, a keskeny padok és a fürdőköpenyeket rejtő szekrény, de még a gumimumus is, melyet sosem fújtak fel teljesen.

Minden olyan volt, mint nyáron. A szobácska valami titokzatos úton-módon mégis megváltozott.

Antan-Ténusz levette a sapkáját, mely nyomban a fogásra repült, és hamarosan ott lógott a helyén.

– Ilyen sapkát én is elfogadnék – mondta Muminbocs.

– Neked egyáltalán nincsen szükséged sapkára. Elég csak a füleidet lobogtatnod, hogy kimelegedj. De a mancsaid bizony hidegek – állapította meg Antan-Ténusz, mire két gyapjúzokni tipegett hozzá a deszkapadlón. Ugyanekkor tűz gyulladt a háromlábú vaskályhában, és valaki halkán fuvolázni kezdett az asztal alatt.

– Szegényke szégyenlős – magyarázta Antan-Ténusz –, ezért muzsikál az asztal alatt.

– De kik ők, és miért nem látom őket? – kérdezte Muminbocs.

– Nyolc kicsi cickány a lakótársam a kabinban. Félenk népség, láthatatlanná váltak nagy szégyenlőségükben – mondta Antan-Ténusz.

– Ez az én apukám fürdőkabinja – jegyezte meg Muminbocs.

Antan-Ténusz komolyan nézett rá: – Lehet, hogy igazad van, de lehet, hogy tévedsz – mondta. – Ami nyáron az apukádé volt, az télen Antan-Ténuszé.

A tűzhely felett a kondér rotyogni kezdett. A fedele megemelkedett, egy kanál pedig belekavargatott. Egy másik kanál sót szórt bele, majd a párkányon landolt.

